

“مریم میرزاخانی” و مرزهای پی که در نور دیده شد

مریم میرزاخانی ۲۲ اردیبهشت سال ۱۳۵۶ متولد شد. او در دبیرستان فرزندگان تهران تحصیل کرد. همکلاسی‌هایش او را با نبوغ زیاد و مهربانی به خاطر می‌آورند. یکی از همکلاسی‌های او می‌گوید در اولین روزهای مدرسه، مریم تاریخ تولد همه دانش‌آموزان کلاس را یادداشت کرد و روز تولد ما به هر کدام یک کتاب هدیه داد. میرزاخانی، در سال‌های پایانی تحصیل خود در دبیرستان، در مسابقات [المپیاد جهانی ریاضیات](#) شرکت کرد و دو سال پیاپی مدال طلای این مسابقات را به دست آورد.

کسری رفیع، استاد ریاضیات دانشگاه تورنتو که در زمانی که مریم میرزاخانی دانش‌آموز عضو تیم المپیاد ریاضی بود، به او و هم‌تیمی‌هایش ریاضی درس می‌داد، درباره او می‌گوید: من به آن‌ها سوال‌های زیادی دادم که از منابع مختلفی پیدا کرده بودم. یکی از سوال‌ها را نمی‌توانستند حل کنند. مریم راه حل آن را نوشت. من یک کتاب درباره آنالیز پیچیده خواندم تا بتوانم اصطلاحاتی را که مریم استفاده کرده بود، درک کنم. بعد از مطالعه آن کتاب فهمیدم راه حل مریم درست بوده است.

مریم برای تحصیل در دانشگاه، رشته ریاضیات را انتخاب کرد و مدرک لیسانس خود را از دانشگاه شریف گرفت. او به صورت مستقیم در مقطع دکترا از دانشگاه هاروارد پذیرش گرفت و در سال ۲۰۰۵ از این دانشگاه فارغ‌التحصیل شد. او سه مقاله از پژوهش مقطع دکترا خود نگاشت که در نشریه‌های مطرحی همچون سالنامه ریاضیات، یافته‌های ریاضیات و مجله انجمن ریاضیات آمریکا منتشر شد. ریاضیدانان هنوز از ایده‌های مریم بهره می‌گیرند و در پژوهش‌های خود به مقالات وی استناد می‌کنند.

مریم میرزاخانی در سال ۲۰۰۸ و در سن ۳۱ سالگی عنوان استاد تمامی دانشگاه استنفورد، یکی از سه دانشگاه برتر جهان را به دست آورد. او و همکارانش برای سال‌ها بر روی اثبات تئوری‌ای کار کردند که آن قدر قوی بود که ریاضیدانان به آن لقب «تئوری چوب جادویی» دادند. تلاش‌های وی باعث شد در سال ۲۰۱۴ و در کره جنوبی برنده جایزه فلیدر شود. او تاکنون تنها زنی است که این جایزه معتبر بین‌المللی را از

آن خود کرده است. مسیری که مریم به عنوان یک زن ایرانی در ایران و خارج از کشور طی کرد، می‌تواند برای بسیاری از زنان، الهامبخش باشد چرا که دنیای ریاضیات در باور عمومی چهره‌ای مردانه دارد، اما حضور درخشان مریم در این عرصه، باعث شده است که ریاضیات و مفاهیم مربوط به آن با تصویر زنی زانو زده روی کاغذهای بزرگ و در حال حل مسائل هندسی به یاد آورده شود.

سه سال پس از دریافت این جایزه، مریم میرزاخانی که به نوعی معروف‌ترین چهره علمی معاصر ایران در دنیا شناخته می‌شد، پس از سال‌ها مبارزه با [سرطان پستان](#) درگذشت. از مریم، جز دستاوردهای مهم علمی در ریاضیات که راهگشای بسیاری از ریاضیدانان خواهد بود و «آناهیتا»، دختر خردسالش، تصویر زنی سنت‌شکن باقی مانده است. دخترانی که پس از مریم در المپیادهای ریاضی شرکت کردند، طلای جهانی، کسب امتیاز کامل مسابقات، تحصیل در بهترین دانشگاه‌های دنیا و کسب مدال‌های علمی معتبری همچون فیلدز را دور از خود نمی‌دانند؛ چرا که پیش از آنها، مریم مرزهای از پیش تعیین شده در ذهن [دختران](#) را از میان برداشته است.